

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग पाच

वर्ष ५, अंक ७(२)]

शुक्रवार, जून २१, २०१९/ज्येष्ठ ३१, शके १९४१

[पृष्ठे ३, किंमत : रुपये २६.००

असाधारण क्रमांक २२

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानसभेत व महाराष्ट्र विधानपरिषदेत सादर केलेली विधेयके.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

महाराष्ट्र विधानपरिषदेत दिनांक २१ जून, २०१९ रोजी पुरःस्थापित करण्यात आलेले खालील विधेयक, महाराष्ट्र विधानपरिषद नियम १११ अन्वये प्रसिद्ध करण्यात येत आहे :—

L. C. BILL No. III OF 2019.

A BILL

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA MUNICIPAL
CORPORATIONS ACT, 1949.

सन २०१९ चे विधानपरिषद विधेयक क्रमांक ३.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ यात आणखी
सुधारणा करण्याकरिता विधेयक.

सन १९४९ चा **ज्याअर्थी**, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनासाठी महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, १९४९, यात आणखी अधिनियम सुधारणा करणे इष्ट आहे ; **त्याअर्थी**, भारतीय गणराज्याच्या सत्तराव्या वर्षी, याद्वारे, पुढीलप्रमाणे अधिनियम क्रमांक ५९. करण्यात येत आहे :—

१. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र महानगरपालिका (सुधारणा) विधेयक, २०१९ असे म्हणावे.

संक्षिप्त नाव व
प्रारंभ.

(२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

सन १९४९ चा
अधिनियम क्रमांक
५९ याच्या कलम
३६ ची सुधारणा.

२. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ च्या कलम ३६ च्या पोटकलम (३) ऐवजी पुढील पोटकलम दाखल करण्यात येईल :-

“ (३) पोटकलम (२) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरीही आयुक्ताचा शासकीय सेवेवर धारणाअधिकार असेल तर राज्य शासनास त्यास कोणत्याही वेळी अशा सेवेवर परत बोलविता येईल आणि तो आपल्या अधिकार पदाची कर्तव्ये पार पाडण्यास अक्षम असल्यामुळे किंवा कोणत्याही गैरवर्तणुकीबद्दल किंवा निष्काळजीपणाबद्दल दोषी ठरला असल्यामुळे त्यास अधिकार पदावरून दूर करणे इष्ट ठरेल असे राज्य शासनास दिसून आले तर, राज्य शासन त्यास कोणत्याही वेळी दूर करू शकेल, तसेच या अधिनियमाच्या कलम ४५१ मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरीही महानगरपालिकेच्या सभेत एकूण पालिका सदस्यांपैकी पाच अष्टमांशांहून कमी नसतील इतक्या पालिका सदस्यांनी याबाबतीत ठरावाच्या बाजूने मतदान केले असेल तर त्याला पदावरून तात्काळ दूर करणे राज्य शासनावर बंधनकारक असेल. तसेच ठरावातील बाबींच्या अनुषंगाने त्याच्या गोपनीय अहवालात राज्य शासनाने नोंद घेऊन उचित कारवाईसाठी केंद्र शासनाकडे कळविणे राज्य शासनावर बंधनकारक असेल. ”

सन १९४९ चा
अधिनियम क्रमांक
५९ याच्या कलम
४५१ ची सुधारणा.

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४५१ मध्ये पोट-कलम (४) नंतर पुढील पोट-कलम समाविष्ट करण्यात येईल :-

“ (५) पोट-कलम (१) ते (४) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरीही, कलम ३६ च्या पोट-कलम (३) मधील तरतुदीला पोट-कलम (१) ते (४) मधील तरतुदी लागू असणार नाहीत. ”

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन.

राज्याचा सर्वांगीण व समतोल विकास व्हावा यासाठी सत्तेचे विकेंद्रीकरण करण्याची संकल्पना राबविण्याचे मान्य करण्यात आलेले असून स्थानिक स्वराज्य संस्थांपैकी राज्यातील महानगरपालिका नागरी विषयांबाबतचे धोरण जनहित डोळ्यासमोर ठेवून ठरवित असतात. यात स्थानिक स्वराज्य संस्थांतील लोकप्रतिनिधींचा मोठा वाटा असतो. शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या बळकटीसाठी या संस्थांचा कारभार अधिक नियमितपणे, प्रभावीपणे चालावा यासाठी ७४ व्या संविधान दुरुस्ती अन्वये भारतीय संविधानात तरतूद करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार स्थानिक स्वराज्य संस्थांतील लोकप्रतिनिधींच्या मतांचा योग्य तो आदर राखण्याची नितांत गरज आहे. मात्र महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, १९४९ मधील तरतुदी यासंदर्भात अपुऱ्या व विसंगत असल्याचे दिसून येत आहेत. या अधिनियमाच्या कलम ३६ अन्वये आयुक्तास असमर्थता, गैरवर्तणूक किंवा कर्तव्य पार पाडण्यात केलेली हयगय याबद्दल महानगरपालिकेच्या सभेत एकूण पालिका सदस्यांपैकी कमीत कमी पाच अष्टमांश सदस्यांनी काढून टाकण्याविषयी ठरावाच्या बाजूने मत दिले असेल तर राज्य शासनाने त्याला ताबडतोब पदावरून काढून टाकण्याची तरतूद आहे. तर अधिनियमाच्या कलम ४५१ अन्वये असा ठराव निलंबित किंवा विखंडीत करण्याचा राज्य शासनास अधिकार आहे. यावरून स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या लोकप्रतिनिधींनी पारित केलेल्या ठरावाची अंमलबजावणी करणे किंवा न करणे हे राज्य शासनाच्या मर्जीवर अवलंबून आहे. त्यामुळे स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील लोकांनी निवडून दिलेल्या लोकप्रतिनिधींचे अधिकार नाकारण्यासारखे आहे. तसेच त्यामुळे स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे खच्चीकरण होण्यासारखे आहे. त्याचप्रमाणे कलम ३६ मधील तरतुदींच्या अंमलबजावणीत कलम ४५१ मधील तरतुदी विसंगती दर्शवित आहे. त्यामुळे या दोन्ही तरतुदी सुस्पष्ट असणे आवश्यक आहे.

वरील उद्दिष्टे साध्य करणे हा या विधेयकाचा हेतू आहे.

विधान भवन,

मुंबई.

दिनांक : १७ जून २०१९.

शरद रणपिसे,

प्रभारी सदस्य.

विधान भवन,

मुंबई,

दिनांक २१ जून २०१९.

जितेंद्र भोळे,

सचिव (का.),

महाराष्ट्र विधानपरिषद.